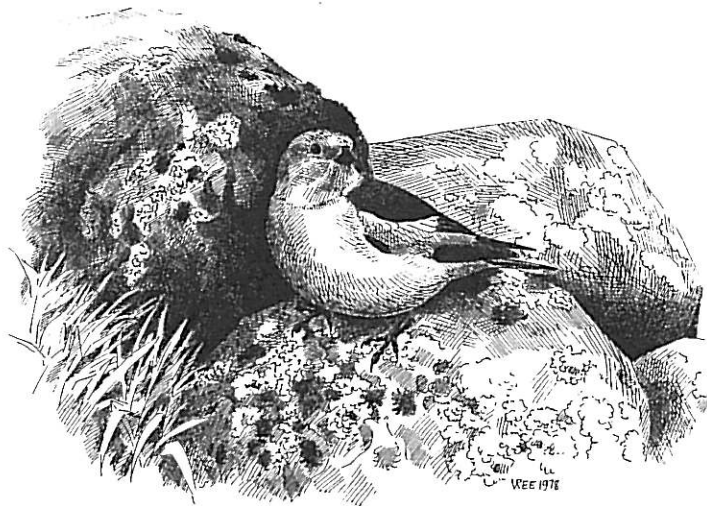

Snøspurv *Plectrophenax nivalis*

Global utbredelse

Snøspurven har en sirkumpolar utbredelse nord for tregrensa. Den finnes også i fjellstrøk i Fennoskandia. Arten er utbredt fra Alaska og Nord-Canada via Grønland og de nordligste delene av Eurasia.

Norsk utbredelse og habitatvalg

Snøspurven hekker i høyfjellet over det meste av landet. I Nord-Norge og på Svalbard og Jan Mayen hekker den dessuten ved kysten. Utbredelsen på fastlandet er størst i de sørnorske høyfjell samt i indre høyfjellsstrøk av Nordland og på den nordlige og østlige delen av Finnmarkskysten. Snøspurven har en mer vestlig utbredelse enn lappspurven, og den er påvist også i sørnorske i kystfjell. I Sør-Norge påtreffes snøspurven hekkende helt opp i 2000 moh, mens den i Finnmark hekker helt ned til havnivå. På Svalbard er arten vanlig hekkefugl over det meste av øygruppa, også på nunataker i de deler som er dekket av store isbreer.

Hekkeområdene til snøspurven tilhører den høy-alpine sone. De karakteriseres av blokkmark eller ur med svært skrint og fragmentert vegetasjonsdekke, ofte i nesten vegetasjonsløse områder. I Nord-Norge hekker den stundom i fuglefjell. På Svalbard hekker snøspurven i et vidt spekter av habitattyper — fra frodige fuglefjell, tundra, i bosetninger, til nærmest vegetasjonsløse blokkmark. Reiret er vanligvis plassert under en stein i blokkmarka eller i en fjellsprekk. På Svalbard er det vanlig at snøspurv som hekker i bosetningene bygger reiret i husmøner og under hus og parkerte snøscootere el.l., også i fuglekasser der dette finnes.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Det finnes som hos spurvefugler flest, ikke noe kvantitativt grunnlag for beregning av snøspurvens bestandsstørrelse. Det eksisterer bare svært grove anslag over snøspurvens bestandsstørrelse basert på «kvalifisert gjetting». Bestandsstørrelsen angis til å være mellom 100.000-500.000 par. Det foreligger heller ikke noe grunnlag for å vurdere bestandsutviklingen. Det er imidlertid ingen grunn til å anta at arten utsettes for negative miljøpåvirkninger. Snøspurven har få naturlige fiender, og utsettes i dag i liten grad for menneskelig beskatning. Inntrykket er derfor at arten har en relativt stabil bestand.

Hekkebiologi

Snøspurven er tilbake på hekkeplassene i løpet av april og begynnelsen av mai. Det er vanligvis svært vinterlig enda, bare de soleksponerte skråningene er delvis snøfrie. Perioder med lave temperaturer og kraftig snøvær forekommer ofte i snøspurvens hekkeområder på denne tiden av året, men fuglene er godt tilpasset for å tåle slike forhold. Hannene ankommer først, hunnene to-tre uker senere. De hannene som ankommer hekkeområdene først, sikrer seg de beste territoriene. Territoriene hevdes med sang og revirkamper. Snøspurven har både sangflukt og synger fra høyt plasserte sitteplasser i territoriet. Sangen er en vakker fløyte-trille som geografisk kan variere noe i motiv.

Reiret bygges hovedsakelig av hunnen. Reiret er skålformet og består av strå, mose, fjær og reinshår. Eggleggingen starter i løpet av juni. De 5-6 eggene ruges av hunnen i 12-13 døgn. Ungene mates av begge foreldre. De forlater reiret etter 10-12 dager og mates av foreldrene også tilsvarende lang tid etterpå. Det vanlige er trolig at snøspurven er monogam, men polygami er påvist.

Trekkforhold

Fra slutten av mars observeres snøspurv på trekk over hele landet, også på Svalbard sees de første fuglene så tidlig. I lavlandet i Sør-Norge er det helst småflokker som observeres på bare åkre i mars og begynnelsen av april i en kort periode. Dette er fugler som hekker på det norske fastlandet. I Nord-Norge mellom Midt-Helgeland og Rolvsøy i Vest-Finnmark raster enorme flokker snøspurv i kystnære lokaliteter fra (mars)/ april til ut i mai. Det er observert flokker på nærmere 20.000 individer. Ringmerking har vist at dette er snøspurver som kommer fra overvintringsområder på nordsiden av Kaspishavet i Russland og Kasakhstan, og som hekker på NØ-Grønland. Snøspurv som hekker på Svalbard har også en sørøstlig trekkvei og overvintrer sannsynligvis i samme område. De fuglene som hekker på det norske fastlandet, overvintrer delvis på norskekysten så langt nord som til Vest-Finnmark, i Sør-Sverige, Danmark, langs kysten sørvestover til Nord-Frankrike og på De britiske øyer. Høsttrekket foregår fra september til november.

Reidar Hindrum

Snøspurv *Plectrophenax nivalis*

330 ● Konstatert hekking

166 ● Sannsynlig hekking

144 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

